

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Утвърждавам:
Деяна Димитрова
Директор на
ПГКНМА “Проф. Минко Балкански”
Заповед № 842/10.09.2024 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА ЗА ПЕРИОДА 2024/2025 ГОДИНА

Настоящият план е приет на заседание на ПС с Протокол №15/03.09.2024

6000 Стара Загора, ул. “Стефан Сливков“ 7, телефон: 0884994500,
e-mail: info-2400020@edu.mon.bg; web site: www.pgknma.com

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

I. Общи положения

Досега у нас не съществува общоприето понятие за грамотност. Традиционното разбиране за грамотността най-често се свързва с усвояването на четене и писане на родния език (или на езика, официален за дадената страна, където живее човекът). В същото време, поради липса на друга дума, една и съща дума грамотност се употребява в смисъл и на езикова грамотност (literacy), и на математическа грамотност (numeracy), а нерядко – и на грамотност в областта на природните науки и технологиите. По този начин грамотността функционира в тесен (разбирана именно като четене и писане, т.е. предимно за да означаи „грамотност за четене“ и/или езикова грамотност) и в широк смисъл (разбирана като комплекс от „грамотности“ в т.ч. математическа, финансова, цифрова, в областта на природните науки и технологиите, а нерядко и възприемана като синоним на компетентности).

За целите на настоящия План с понятието грамотност ще се означава езиковата грамотност на официалния език, в основата на която е предимно грамотността за четене (свързана с уменията за четене и писане), но е неизменно свързана и с останалите умения – за слушане и за говорене.

В международен план нееднократно са правени редица стъпки за единно определяне на понятието грамотност. През 2003 г. на международна експертна среща на ЮНЕСКО се приема следната дефиниция на грамотността: „Грамотността е способността на човека да идентифицира, да разбира, да интерпретира, да създава, да обменя, да общува, да изчислява, като използва отпечатани и написани на ръка материали, свързани с различни видове контекст. Грамотността е продължителен и непрекъснат процес на обучение и/или учене, който позволява на човека да постигне целите си, да развие знанията си и потенциала си, както и да участва пълноценно в общността и в обществото, към което принадлежи.“ В различни публикации, посветени на грамотността, се срещат и понятията начална грамотност,

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

ограмотяване, вторична грамотност, а напоследък все по-често се говори за базова грамотност, функционална грамотност и за комплексна грамотност.

През 50-те г. на XX век във връзка с идеята за ликвидиране на неграмотността сред възрастното население на света започва да се говори за *функционална грамотност*. Според определението на ЮНЕСКО *функционално грамотен е този, който може да участва в дейности, в които грамотността е условие за ефективно функциониране на неговата група и общност и която му дава възможност да ползва четенето, писането и смятането за своето усъвършенстване и за развитието на общността*.

Функционалната грамотност е основополагаща и в провежданото периодично международно изследване PISA се определя като способността на учениците да използват знания и умения в ключови познавателни области, като анализират, осмислят и представят решение на проблеми в многообразие от ситуации, близки до реалните.

Концепцията на PISA за функционална грамотност в областта на четенето се основава на разбирането, че това е умението за разбиране, осмисляне и използване на писмени текстове за постигане на конкретни цели, за развиване потенциала на личността и за нейното пълноценно участие в обществения живот, т.е. за функционална грамотност може да се говори тогава, когато четенето и писането се владеят като самостоятелни практики с мотивация за употреба и така се интегрират в социалното поведение на личността в различни сфери. Под понятието **функционална грамотност** ще се разбира **способността на личността да открива, подбира, извлича, анализира и синтезира информация от различни по своя характер източници и да я използва за създаване на текст в зависимост от конкретния контекст за постигане на дадена цел**.

В зависимост от функциите, целите и възрастовите групи, с които се свързва, за целите на настоящата Стратегия се различават следните видове грамотност:

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

- **базова грамотност** – умение за четене с разбиране на текст, за писане и за правилна употреба на езика в конкретен контекст (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на IV клас)
- **функционална грамотност** – умение за откриване, подбиране, извличане, анализиране и синтезиране на информация от различни източници и за използването ѝ за постигане на дадена цел както в обучението по всички учебни предмети, така и в различни житейски ситуации (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на основното си образование)
- **мултифункционална грамотност** – компетентност за създаване, разбиране, тълкуване и критическа оценка на писмена информация (свързва се с компетентности, които се очаква да развият и демонстрират лицата в рамките на обучението си за придобиване на средно образование и на по-висока образователна степен).

Независимо от конкретното ѝ проявление, грамотността е с рефлексия върху гражданските и културни компетентности на личността, затова в различните периоди на личностно съзряване се очертават специфични цели и задачи.

II. Задачи

1. Създаване и поддържане на мотивация за четене.
2. Интегриране на информационните технологии в образователния процес.
3. Привличане на родителите в процеса на формиране на интерес към четенето у учениците.

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Мярка	№	Дейности	Очаквани резултати	Срок за изпълнение	Целева група	Отговорна институция/ организатори
Цел 1. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността.						
Мярка 1. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето	1.	Популяризиране на училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността чрез публикуването му в сайта на училището	Запознаване с целите, мерките и дейностите в изготвения план	месец септември 2024 г.	учители	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Участие в националния маратон на четенето	Стимулиране интереса на учениците към литературата и четенето	месец април 2025	ученици от 8 и 9 клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	3.	Участие на учители и ученици в провеждане и популяризиране на инициативата „Подарък за библиотеката на класа“		месец декември 2024	Учители и ученици от всички класове	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	4.	Организиране на четения по класове на тема: „В чудния свят на книгата“	Стимулиране интереса на учениците към литературата и четенето	месец ноември 2024	ученици от всички класове	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	5.	Изработване на постери послания под надслов: „Пет факта за четенето“ / осмите и деветите класове/, „Десет причини да чета“	Стимулиране на творчеството на учениците	февруари 2025 година	ученици от всички класове	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

		/десетите класове/, „Любимите книги на ...“ /единайсетите и дванайсетите класове/				
Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увеличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения	1.	Споделяне на добри практики на колеги за насърчаване на четенето	популяризиране на литературното общуване между родители и деца	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX и X и XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Училищни инициативи за организиране на срещи с известни интелектуалци (поети, писатели, художници, артисти)	популяризиране на литературното изкуство сред младите хора	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX и X и XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	3.	Организиране на посещения по класове на РБ „Захарий Княжески“ и библиотека „Родина“	стимулиране на интереса към четенето сред младите	март – май 2025 г.	ученици от VIII, IX и X и XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива	1.	Организиране на кът с книги в класните стаи	Възпитаване в дарителство, създаване на класна библиотека и принос към училищния живот	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX и X и XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Осигуряване на материали за четене в учебната библиотека	Осигуряване на лесен достъп до книги и други източници на информация	по време на цялата учебна година	Ученици от VIII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Цел 2. Повишаване равнището на грамотност						
Мярка 1. Оценяване на равнището на грамотност	1.	„Организиране на конкурс под надслов: „23 април – световен ден на книгата“	стимулиране на интереса към четенето	месец април 2025 г.	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Диагностициране на езиковото равнище на учениците от 8 до 12 клас	провеждане на тестове за установяване равнището на грамотност	начало и край на учебна 2024/2025 година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	3.	Организиране на ученическо състезание за бързо и грамотно писане „Пиша грамотно“	състезание за познаване на граматическите правила	месец март 2025 г.	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	4.	Училищна инициатива под надслов „Препис на любимо произведение /откъс/“	стимулиране на умения за грамотно и красиво писане	месец май 2025 г.	ученици от VIII и IX клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	5.	Участие на ученици в литературни конкурси и състезания	развиване на умения за лично творчество	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
Мярка 2. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми	1.	Организиране на посещение на ученици в училищната библиотека с цел участие в открит урок по БЕЛ	развиване на междупредметните връзки	месец май 2025 г.	ученици от VIII и IX клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Съвместна работа с Драматичен театър „Гео Милев“, Стара Загора с цел улесняване на	стимулиране на творческото мислене и интереса на учениците към	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

		възприемането и разбирането на изучените литературни текстове	литературните произведения			
	3.	Допълнителна подготовка по БЕЛ за учениците от 10, 11 и 12 клас чрез часове ФУЧ	повишаване на езиковите и литературните компетентности	по време на цялата учебна година	ученици от X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
Мярка 3. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност	1.	Участие на учители в организираните обучения на преподаватели по български език и литература	усъвършенстване компетентности на учителите за повишаване равнището на грамотността и диагностика на трудности при четенето	по време на цялата учебна година	учители по БЕЛ	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Участие на ученици в литературни конкурси	стимулиране на ученическото творчество	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
Мярка 4. Преодоляване на дигиталната пропаст	1.	Включване на дигиталното четене в образователния процес	развиване на дигиталните компетентности на учениците	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	2.	Използване на електронни речници, справочници и електронни библиотеки	засилване на интереса към четенето и подобряване на четивната техника на учениците	по време на цялата учебна година	ученици от VIII, IX, X, XI и XII клас	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“
	3.	Участие в обучения на учители на тема: „Развитие на компютърни и дигитални компетенции“	развиване на дигиталните компетентности на учителите	по време на цялата учебна година	учители	ПГКНМА „Проф. М. Балкански“

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО КОМПЮТЪРНИ НАУКИ
И МАТЕМАТИЧЕСКИ АНАЛИЗИ „ПРОФ. МИНКО БАЛКАНСКИ“

Политики в изпълнение на националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността за учебната 2024/2025 г. в ПГКНМА „Проф. М. Балкански“ в гимназиална степен на обучение:

- ✓ приобщаване на семейството към задачите на училищното обучение;
- ✓ превръщането на компетентностния подход в обучението във водещ по всички предмети;
- ✓ обучителният процес да е житейски целенасочен;
- ✓ включване в учебния процес на близки до светоусещането на учениците съвременни печатни и електронни материали, както и на дигиталните технологии;
- ✓ изграждане на толерантно отношение между ученици, учители и родители;
- ✓ създаване на условия за формиране на едно оптимално ниво на грамотност на учениците и по-лесното преодоляване на промените по отношение на учители, учебни предмети, изисквания, очаквания от тях;